

A bölcsőtől a sírig!

1. KEZDET BEN teremté Isten az eget és a földet.
2. A föld pedig kietlen és pusztá vala, és setétség vala a mélység színén, és az Isten lelke lebeg vala a vizek felett.
3. És monda Isten: legyen világosság: és lőn világosság.
4. És látá Isten, hogy jó a világosság, és elválasztá Isten a világosságot a setétségtől.
5. És nevezé Isten a világosságot nappalnak, és a setétséget nevezé éjszakának, és lőn este és lőn reggel, első nap.

*

„A bölcsőtől a sírig kísér minket az a nevelői feladat, hogy rendet teremtsünk a káoszban, irányt adjunk a térnek, a fegyelmet szabadsággal, a sokféleséget egységgel párosítsuk, mert hiszen ezeket a morális követelményeket állítja elének a vallásfilozófia, a tudományok és művészetek, a politika és gazdaság.”

A kultúra előfeltétele a választási lehetőség, a válogatásnélküliség anarchiához vezet.

A választás lehetőség feltételezi a demokráciát, az azonban nem feltétlen párosul értékteremtéssel. Ha nincs értékrend, nem világos minek mentén választunk, az ösztönök nem esztétikai elvek ugyanis. Az indulat nem választ, hanem dönt, rosszabb esetekben ledönt. És ismét anarchiához, diktatúrához vezethet.

Így a választás, akár lehet kritika, csupán értékek mentén jöhet létre, melyek vagy vannak, vagy teremteni kell. A teremtett értékeket azonban el kell fogadni, annak, aki nem teremti, jóvá kell hagynia, be kell fogadnia, hogy majd, mint már saját véleménnyel, döntésképes lehessen. Ez lenne hát a folyamat, melynek megnyerni igyekeznek mindenkit, hiteles vagy kevésbé hiteles személyek. Minden tekintetben.

Mi magunk is ilyenek vagyunk. Kinek a döntési kompetenciáját fogadjuk el, és miért? A szakemberét?

1. Mesterember: asztalos, csempéző, tetőfedő, víz-gázszerelő. /Mert „jól dolgozik”?/
2. Értelmiségi: Pedagógus, nevelési tanácsadó, óvónő /Mert „helyes irányt ad” gyermekeinknek?/
3. magunkra vonatkoztatva- orvos, pap, katona, rendőr /Mert óv bennünket?/ Klasszikus megmentés elv!
4. Jogász, politikus, adószedő, hivatalnok. /Mert „tudjuk”, hogy értünk vannak!/

Nem szakemberi minőségében.

Politikus, mint aki a nemzet felemelkedésén fáradozik, pl: bejegyzett párt vezetője /hiteles személy/, rajongásunk királlyá emeli őket, de szentnek mindenképpen, ha meghaltak!

Pap, mint az „anyaszentegyház” hiteles személye. Atya, kinek ajkairól a szent ige hangzik. /szent ember/, akit a diplomával már felkentek! Az egykori „beavatás” degradált formája.

Katona, aki nemzeti küldetéstudatát teljesíti, feladata ilyen értelemben az emberiség közös ügye. /meghal a hazáért/ hős lesz, akinek nevét utódok dalba költik. S átüzen tette évszázadokon át. Lásd a kuruc-labanc harcokat, melyeket csupán az EU-s csatlakozás némított el, átmenetileg, bár másutt felbukkanni látszik!

*

A legsúlyosabb kérdések a zárt társadalmakban a szakmákba zártság kérdései. A szak oly módon hatol be, a gondolkodásba, hogy uralja azt, a hatalmi akaratot, a pecsétyszerűség emblémája által. A tudat telítettsége itt jelenik meg ugyanis, nevezetesen pl: a jogászba önthető tudat telítettsége, vagy az orvosba önthető tudat telítettsége. Rendesen meghatározott esztendeig táplálják, öntik bele, ezen belül még nem, ez után azonban már igen, az, ami. Így pl. egy papnövendék az utolsó záróvizsga előtt még nem, azt követően azonban már igen, egy orvostanhallgató még nem, orvossá fogadása után azonban már igen. Holott, a határ, mely kerítés is persze, létezik is meg nem is, csupán a materializáció, a státusz betöltése, elfoglalása okán, vonódik meg. Egy szerzetesközösségben, a fokozatok, pl. Tibetben egymásra épülnek, s nem képeznek lépcsőket, amint az említett esetekben. Ezt a rendszert igyekeznek mostanában, a „permanens tanulás” elvében érvényesíteni, nálunk is, felismerve, hogy a „de jure” igazolása a dolgoknak nem valóságyszerű, létezik a „de facto” mely ahhoz közelebb áll. Így hallani, hogy a bírónál bevezetett gyakornokoskodás, szinte szükséges volt, hiszen

– ha sikerültek a felvételik, s nem volt katona, /nő/ akár 24 éves korára olyan döntési helyzetekbe került, melyeket régebben, a „nép bölcsei” sem tudtak megoldani. Ezek a helyzetek, nemcsak a tudásba vetett hitet, a tömeg részéről tekintve, de a valós problémák egyedi megoldása tekintetében sem voltak képesek azokat kezelni, nem véletlen a sodródás, más rendszerek jogbiztonsága felé. /Orvosoknál, pedagógusoknál a folyamatos „továbbképzés”/.

*

Persze, említhetném, drága anyám esetét is. Akinek első, nőgyógyászati beavatkozását, egy 26 éves orvos végezte, tegyük hozzá, anyám akkor 70 éves elmúlt, hozzá képest mégis csak gyerek volt, / a doktor úr/ akkor is, ha az orvosok, papok, jogászok, és persze a politikusok diplomáján nedves a pecsét, de már ajkukról a szó, Krisztust autentikusan hirdeti, a tudományt hitelesen közli, és az igazságot, melynek bajnokai, egyértelműen reprezentálja. Nem is beszélve a politikusról, akinek diplomaosztás előtt, már létezett a miniszteri kinevezése, melyre persze tudása predesztinálta. Amint létezik és létezett, hogy már előre elkészített pozíciókat szavaztattak meg a tömeggel, nevezetesen az Eu-s adminisztrációt, ahol családok már ebben nőttek fel, amint valamikor a Medici család, ahol esélye volt az oda születőnek, hogy pápa lesz belőle. Vagy legalábbis lehetett.

Bizony barátom a hitelesség, melyet szakmákba rejt a modern kor, nemcsak onnan hamis, hogy a beiskolázási rendszerben, a kisgyerekeknek, fogalma nincs, az előtte álló helyzetekről, mert a felnőttek sincs. A jövőt tudni, ugyanis csak néhány, „diszciplína” tudása, mondhatom vélt ismerete, ilyenek a hitre épülő rendszerek, vallások, akik úgy vélik, a jövő valamely vezetőben bízva az lesz, aminek maguk gondolják, lásd, az utóbbi idők közelkeleti beavatkozásait, mely, aztán ha mégsem olyan, akkor karddal és „intelligens bombákkal” befolyásolják. Vagy politikusok, akik mézes szavaikkal, elhitetik veled, amit maguk sem úgy gondolnak, lásd, egyik népvezérünk színeváltozását az utóbbi időkben.

*

A gondolkodás egyetlen „hitele”, amennyiben szüksége van hitelre, maga a szkepszis, az, hogy nem hisz. Létezése, „igazságtartalma” amennyiben ilyen rá nem jellemző szavakat kell használni, önellentéte, azaz, a fénynek a létezése, az, hogy van *nem fény*, azaz sötétség, a létnek, hogy van *nem lét*, azaz halál. Ha ez nem így volna, akkor nem lenne ellentét, ha nem lenne ellentét, nem lenne mozgás, mely az ellentétek egymásba hatolása miatt van, nem lenne kiegyenlítődé, mely ez a folyamat maga. Akkor nem lenne materializáció, nem lehetne azt felbontani, a mozgás fázisait ugyanis kicsikre és még kisebbekre gondolva. Ám egyetlen egy ilyen kicsire bontott, és még kisebbre bontott részben sem hisz, mert mindez az egész része, jól tudja. S mindez csupán összefüggésében, az egészben funkcionálva igaz, ha igaz, s itt az igazságon van a hangsúly. Szüksége van a gondolkodásnak az Igazságra? Mire való ez a fogalom, nem letűnt korok igénye ez, mellyel valamikor, az egyház és a tudomány alakuló vitatkozásában érveltek? Ma látni mennyire feleslegesen, fogadd el a kettős igazság elvét, a „duplex veritas” elvet, mely szerint Isten igazságai nem ellenkeznek a te személyes földi igazságoddal. S a te utad, lehet, efelé haladni. Megismerni azt, sosem fogod, mert Isten olyannyira végtelen, s e tekintetben a végtelen, / nem a véges végtelen, amint Newtonnál, s mostanában kozmológiai rendszerekben, fantáziákkal megtuningolva, mázsaszámra találsz ilyeneket/. Hanem amint a Brahman és Atman viszonya, az indiai kultúrában. Ahol Brahman a világot teremtő, Atman az amint te felfogni képes vagy. Ugyanis a világot teremtőt. Így minden cselekedeted, hited, és önmagad materiális megtestesülése is, csupán az Atmant érheti el, mert a világot alkotó egész nem megközelíthető. Az maga a LOGOSZ.

*

Nem véletlen alakulnak ma, az un, *holisztikus szemléletek*. Ezek az egybelátásra alkalmas, olyan, többnyire eddig a társadalomtudományokban, valahol rekeszekbe dugott diszciplínák összességét jelentik, melyek most, amikor az információk szabad áramlása bekövetkezik, kiszabadultak, a polcok poros iratkötegei közül. Ilyenek pl. a vallás tanításai mélylélektani ismeretekkel, pszichológiai és orvosi felhangokkal kezelve, szociológiai köntösbe öltöztetetten. Minél szélesebb ugyanis az egészségügy követelményrendszere annál

inkább, az említett diszciplinákra szorul, ugyanis nem kezelhető a beteg, betegként, annak előzménye van, nemcsak a testben, de lélekben keletkezik, mely ugyancsak a környezetben, a családban, a társadalmi és történelmi múltban kereshető. A zsidók „betegsége” ugyanis olyan természetű mely évszázados elzártágukból éppúgy következik, amint folyamatos félelmükből a pogromok miatt, melyben gyakran volt részük. Vagy a magyar paraszt messiásvárása, melyet politikusok meg is lovagolnak, amiatt olyan csökönös, hogy a szabad legeltetős állattartást bekényszerítették, karámba zárták, az egykori jobbágy, mely valamikor nemest jelentett szolga lett, az életforma gyökeres megváltozása miatt, lázadása az úr ellen innen van, és tévedés azt képzelni, hogy a vezetőket, akik értelmiségiek, úgy elfogadja, amint egykor a szakrális vezetőt. Az ugyanis, hogy a „génekben”, zsigerekben meddig él, ez a tapasztalat, kimutathatatlan. Szabadságra vágyik, és ez a szabadságélménye sokkal erősebb, mint más népeknél, ez a kurucos, Dózsás, betyáros magatartás. Melyet a papok szenteltvizei sem tudtak egységesíteni, az Európa más népeivel. De kitértünk rá, hogy a papok által gondolt szellem, azért lényegében német szellem volt, amint a filozófia karakterében is igyekeztem ezt, a német-római vonást kiemelni. S ne feledd, most, az unióban is, Magyarország két legfontosabb partnere, Olaszország és Németország. A múlt nincs annyira távol, s ez jó is persze. Jobb, ha ott maradunk, mint ha lenyűlnának idegenek, akik gyökértelenek.

*

A beszéd által irányított vállalkozás magával hozta úgy a vezetőket, mint a vezetetek szabadságának korlátozását. Mert egy nagyobb egység tagjaivá váltak, ezt nevezzük organizációnak. Az organizációban, a közös tevékenységgel az *organikus léttől az organizált létig*, a természetes csoportokban való léttől a mesterséges csoportokban való létig, a falkától a népig, a törzsig, a rendig, az államig. Az egymás közötti vitából háború lett, a vezető vitája, /más népek vezetőivel szemben/ a nép ellenérzéséig változott, törzseknek egymás ellen intézett háborúja lett. A legyőzött megsemmisítéséből törvény lett, melyet ráróttak a legyőzöttre. Mely nem egyszer a saját népe volt, lásd Verbőczy hármaskönyvét. Az emberi jog, mindig az erősebb joga, melyet a gyengébbnek követni kell. E jognak, a törzsek közötti állandósulása a béke. A törzsön belül is fennáll a béke, hogy ereje, a külső feladat megoldására épségben megmaradjon. *Az állam alakja és lehetősége mindannak, ami a nép történetében valósággá válik.* A történelem, azonban mindig hadtörténelem, úgy régebben, amint ma. A politika csak szellemi fegyverekkel megvívott átmeneti pótléka a háborúnak. Ezért a politika mézes mázossága nemcsak a gazdasági javak megszerzésére vonatkozik, de hatalom is a törzsön belül. A gazdasági hatalom politikai lesz, és fordítva minél nagyobb a gazdasági hatalom annál inkább lehetősége van politikai hatalmat nyerni. Amerikában, ahol hatalmas pénzekkel folyik az elnökválasztás, a „világ urának” megválasztása, voltaképpen tőkemozgás van, onnan oda áramoltatva, vagy egyik zsebből a másikba. Fináncnövekedés, amint Marx mondta volna. Az pedig nem egyéb, mint a te becsapásodból származó nyereség, extraprofit, ami azért jelentkezik, bármely áruféleségen, mert te olyan vagy. Azaz becsapható. A Galileai nem szerette a pénzváltókat, mert azok különbséget tettek egyik nép pénze és a másik nép pénze, azaz nép és nép között. Még most is így élsz, kétezer évvel Krisztus után.

*

A népek és törzsek, mintegy „lefelé” szaporodnak. Nem a „fejek” hanem a kezek száma növekszik. A vezető egyéniségek csoportja kicsi marad, sőt még az is csökken. A tehetségesek falkája, akik a növekedő csorda felett rendelkeznek. De még e kevesek uralmái is messze távolodtak a régi szabadságtól. Ez az igazi értelme Nagy Frigyes mondásának: „én az állam első szolgája vagyok”. Innen a kivételes emberek mély és kétségbeesett törekvése, hogy belsőleg függetlenek maradjanak. Itt kezdődik az individualizmus, tagadása a tömeg pszichológiájának. A helyzet ugyanis nemcsak gazdasági és politikai, de első sorban kulturális, mely mindezeknek egy nagyobb halmaza, ugyanis a kultúrát mai napig helytelenül értik, holott az ipari, gazdasági, egészségügyi, lelki mentális, viselkedésbeli stb. A szellemi-vezető ember utolsó kísérlete, hogy kivonja magát a szellemi és lelki kiegyenlítődés alól, azzal, hogy szolgál, mármint a tömeget, nemcsak önmagával szembeni meghasonlottságot, egyfajta schizofréniát eredményez. Hiszen látod ezeknek a

szolgáló vezetőknek, akiknek arca, a fent írtak szerint mára szakmákba zárt, magatartása veled szemben nem szolgál. Föléd helyezkedik, de menekül előled, megvet miközben kiszipolyoz. Ez az állam. S vazallusai, lenéznek, megaláznak, s szolgálatuk, melyet veled szemben hirdetnek csupán álca. Az értelmiség álcája, melyet önmaga ambivalens helyzete miatt, mintegy kaméleon visel, tudja, hogy belőled él, szívja erődöt, cinikusan szolgál is, s az ajtóban, mielőtt kilépsz elveszi a pénzed. De ha nem ott, másutt, adó formájában, melyet behajt, behajtat, a csicskásnak szegődött kopaszokkal, mi ez barátom, önálló adakozás, szeretetből való kenyérosztás? Vagy valamely kötelezővé tett, kényszer formában megjelenő, úgymond a te józan belátásodra épülő kizsigerelés. Melyet vidáman folytatnak egyre nagyobb és nagyobb, úgymond értelmiségi tömegek? Hol van a vezetés, s mi az irány? Tudod már?

*

A pénzpiac alapú újkapitalizmusban, melybe egyesek a nép tapsikolásától kísérve belelöktek, két nagy probléma van, létezett. Egyik az ökológia másik a szegénység. Mindkettő a fent leírtak szükségszerű következménye, a kizsigerelés nemcsak veled szemben, de a természettel szemben is, mely eddig az emberiség közös kincse volt, lásd a francia felvilágosodás dekrétumait. Csupán az a gondunk, hogy mindezek húsz, ötven, száz év óta is ugyanezt a tendenciát mutatták, ezért gondolkodásunkban, mely időnélküli, efelé haladtunk.

Ráadásul, ezek a kapitalista, posztkapitalista korok következményeiként megjelent, a felvilágosodásban gyökerező gondolkodás paradigmái a régi, halmozódó hátrányokat integráltan, egymást erősítve jelenítik meg. Mára szembe kell nézni olyan tényekkel is, melyek eddig, az ország helyzete miatt nem, vagy egyáltalán nem jelentkeztek, pl: tudomásul kell venni, hogy gazdagodásunk mások kárára, ad absurdum a természet kárára, nemzeti öntudatunk más nemzetek rovására, öntudatunk más létezőkkel szemben izmosodott. Amint a fentiek szellemében, a jó szakmába helyezkedett, jobban megélt, a szellemibb típusú vezetőbb lehetett stb. Vajon gondolkodásunk átalakulásával mindazok a kategóriák, melyekben oly stabilan hittünk, /és hiszünk/ megváltoznak e, vagy maradunk, mint valamely foszilis lelet, tanúságaként egy kornak, mely volt, vagy lehetett volna?

A most éppen elmúló világállapotban, melybe utolsó nyögése előtt még belelöktek, látni kell, sem a szociális problémák, sem a környezeti problémák kínjai nem kezelhetők, sőt nem is csökkenthetők, épp ellenkezőleg, olykor radikálisan megnövekednek. Amíg véget nem ér, a gondolkodás múltbeli paradigmája, addig az ismert krízisek önmagukban, avagy a régi formájukban nem oldhatóak meg. Ha nem tudjuk mi a baj, s nem értjük jól, az orvoslás csak sebészeti lehet.

Az információs kor, nem egyszerűen arról szól, hogy egy igen magas technológia elterjed a világban, hanem arról is, hogy ez az új korszak egy alapvetően új tudást és tudatosodást hoz létre. A *szubsztanciális fenntarthatóságot*. Melynek értelme úgy aposztrofálható, hogy **„Isten lelke lebeg a vizek felett”**. A **LOGOSZ**.

2004. május elején, az EU-s csatlakozás napjaiban.

Berkes András